

Paul Deroose:
ruimte vormgeven

Fox Hill Tiegem

Tuin Kortrijk

IN VAKKRINGEN IS PAUL DEROOSE EEN VAN DE MEEST GERESPECTEERDE EN GEWAARDEERDE TUIN- EN LANDSCHAPSARCHITECTEN VAN ONS LAND. OMDAT HIJ DE PUBLICITEIT SCHUWT IS HIJ BUITEN WEST-VLAANDEREN BIJ HET GROTE PUBLIEK ECHTER NAUWELIJKS BEKEND.

Geboren in een familie van bloemisten en plantenkwekers studeerde Paul Deroose (°1945) tuinarchitectuur in Vilvoorde. Nadien verbleef hij zes jaar in Denemarken waar hij tuin- en landschapsarchitectuur, architectuur en stedenbouw studeerde aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Kopenhagen en stage liep bij o.m. de bekende Deense architect en landschapsarchitect Ole Norgard en bij het Bureau voor Streekplanning van Groot Kopenhagen. In die hoedanigheid was hij o.m. betrokken bij de omgevingsaanleg van het Louisiana Art Museum en bij het groenstructuurplan van de stad Kopenhagen. Die Deense jaren én de boeken van de Nederlandse hoogleraar landschapsarchitectuur in Wageningen en Delft J.T.P. Bijhouwer, waren bepalend voor de intellectuele en artistieke vorming van de jonge Deroose. Zijn ontmoeting begin jaren zeventig

met de bekende Brugse architect wijlen Arthur Degeyter, met wie hij jarenlang intens samenwerkte, was dan weer van cruciaal belang voor zijn professionele carrière.

Paul Deroose ontwierp in zijn lange carrière vele tientallen privétuinen, vooral in West-Vlaanderen. Wat daarbij altijd opvalt is het grote belang dat hij hecht aan de ruimtelijke werking, hoe hij met hagen en bomenrijen, met graswallen of niveauverschillen ruimtes definieert en een ruimtelijk gevoel oproept, en tegelijk intimiteit en rust creëert. Zijn feilloos oog voor verhoudingen ook en zijn huiver voor alles wat naar decoratie neigt, zonder in een modieus minimalisme te vervallen. Hij preferert krachtige en duurzame structuren boven versiering. "Wanneer men als belangrijkste element van de tuin de 'ruimte' aanneemt, dan gaat men die ruimte ook als grootste waarde beschouwen. De armoede aan ideeën

om de tuinkunst tot werkelijke ruimtekunst te laten wezen, heeft de tuin verlaagd tot een tafereeltje waar men op kijkt," zo schreef hij aan het begin van zijn carrière toen hij nog in Vilvoorde studeerde.

Mensen die zijn werk slechts oppervlakkig kennen, verwijten hem daarom wel eens op de eerste plaats architectuur te willen bedrijven, en nauwelijks aandacht te hebben voor de beplanting. Ze dwalen. Deroose besteedt net wel veel aandacht aan de beplanting, alleen staat ze ten dienste van de vormgeving en is ze geen doel op zich. Hij beschouwt het zeker niet als zijn taak om van elke tuin een botanisch park of een verlengstuk van het tuincentrum te maken waarin men zoveel mogelijk verschillende plantjes moet kwijttraken.

"Het essentiële is dat men zou ophouden met het scheppen van 'met-bloemen-overgoten-taferelen' die de waarde der bloemen

Tuin Degeyter Brugge

tenietdoen en tevens de ruimte vernielen," zo schreef hij ooit. Wanneer hij echter kan werken voor mensen die houden van planten en die ook effectief willen tuinieren, zal hij de eerste zijn om daar met raad en daad op in te spelen.

Een ander opvallend kenmerk is trouwens de grote diversiteit van zijn tuinen. Voor heel wat tuinontwerpers geldt – met enige overdrijving – dat al hun tuinen een variatie zijn op hetzelfde thema, omdat ze steeds dezelfde systeempjes en truuksjes toepassen, of omdat ze per se overal hun handtekening willen achterlaten. Niet zo bij Deroose. Geen tuin lijkt op de andere, omdat de huizen waar de tuin bijhoort of de landschappen waarin hij ligt, de mensen voor wie de tuin wordt gemaakt, nu eenmaal verschillen. En omdat de tuinarchitect de nodige bescheidenheid aan de dag moet leggen en niet alles moet willen vormgeven, of dat op zo'n manier moet doen dat zijn aanwezigheid niet opvalt.

Dat laatste geldt trouwens ook voor de vele grootschalige projecten van stedenbouwkundige of landschappelijke aard die hij realiseerde. Ook daar geeft hij blijk van een merkwaardige terughoudendheid en soberheid,

en geeft hij de voorkeur aan krachtige vormen en duurzame structuren boven spektakel en ornament. Als een van de weinige Belgische landschapsarchitecten die op de schaal van een landschap kan denken en ontwerpen, wil hij vooral de potenties, de mogelijkheden van een plein, een park, een bedrijventerrein of een landschap optimaliseren, zowel wat hun functie als wat hun relatie tot de bredere omgeving betreft. En hij wil ook schoonheid creëren – iets wat vandaag niet meer evident is, zeker niet in het publieke domein. Maar de landschapsarchitect heeft volgens Deroose de sociale plicht ten overstaan van de maatschappij zorg te dragen voor de esthetische vormgeving van het land.

TUIN DEGEYTER BRUGGE

De ruime tuin bij de privéwoning van wijlen architect Arthur Degeyter past perfect bij de strakke, modernistische woning en de omgeving, een open ruimte in het bos. De tuin werd geconcipieerd om vanaf de eerste verdieping waar de woonvertrekken zijn, te worden bekeken. Hij bestaat hoofdzakelijk uit grote cirkels en ovalen van taxushagen die zich over het terrein bewegen in een

schijnbaar willekeurige orde, maar die bij nader toezien feilloos aansluiten bij de vele grachtjes die door het terrein lopen. Elke ruimte kreeg een verschillende invulling met bloemen, groenten, fruit, gras... Degeyter ontpopte zich in de loop der jaren tot een begenadigd topiarius, een vormsnoeier, en decoreerde zijn hagen op een meesterlijke manier met de meest frivole snoeivormen.

FOX HILL TIEGEM

In deze grote tuin op de flank van de Tiegemberg op de grens van de Vlaamse Ardennen, creëerde Deroose een royale allée met hoge haagbeukhagen die de ruimte structureert en onbelemmerd uitzicht over het landschap biedt. Helemaal onderaan ligt een grote vijver. In de onmiddellijke nabijheid van de woning ligt een grote rozentuin, en in de tuinen aan weerszijden van de hoge hagen is een uitgebreide collectie van zeldzame bomen en planten samengebracht.

TUIN KORTRIJK

Het ontwerp van de tuin is geïnspireerd door de markante architectuur van de woning die refereert naar het Petit Trianon in Versailles,

Tuin Vandecasteele Aalbeke

Aldus ontstonden een aantal precies gedefinieerde ruimten en zichten die aansluiten bij het gebouw. De vorm van het terrein leidde ertoe dat er achter het taxusscherm dat de achtergrond van de tuin vormt een zone overblijft voor bergruimte, kinderspeelruimte, kippen, enz. De voortuin werd aangelegd met in blokgesnoeide leilinden die afstand creëren van de brede straat.

TUIN DEROOSE JABBEKE

In zijn eigen tuin heeft Paul Deroose gestreefd naar een sterke architecturale eenheid tussen de tuin en de woning die uit 1843 dateert. De middenas, die natuurlijkerwijze ontstaat door de symmetrische opbouw van de woning en de nis in de achterliggende tuinmuur, wordt geflankeerd door twee lange bloemenborders. Daarnaast vindt men er enkele intieme ruimten voor snijbloemen en kruiden. Door de specifieke aanleg ontstond hier circa 250 meter wandelcircuit. Enkele jaren geleden werd de tuin uitgebreid met een bestaande boomgaard, en werd een collectietuin voor heesters en rozen aangelegd, omgeven door een ecologisch beheerd weiland met bosschages en vijver.

Gemengde hagen en meidoornhagen zorgen voor een optimale integratie met het omliggende landschap.

VANDECASTEELE HOUTIMPORT AALBEKE

Deze sobere privétuin in Aalbeke is uitgegroeid tot een icoon van hedendaagse tuinarchitectuur die ook internationaal heel wat lof heeft gekregen. Eenvoudige taluds in gras van verschillende hoogtes verbinden de woning met de bestaande populieren en de dominante bedrijfsloodsen aan de rand van het terrein. Ook de manier waarop Deroose erin geslaagd is om de reusachtige bedrijfsloodsen en de gigantische waterspaarbekken in het glooiende landschap te integreren, illustreert mooi hoe eenvoudige maar krachtige structuren een meerwaarde kunnen betekenen voor de kwaliteit van landschap en dorpsomgeving. ■

Tekst & fotografie: Paul Geerts

MEER INFO

www.paulderoose.be

Tuin Deroose Jabbeke